

Predmet C-231/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

15. ožujka 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Ujedinjena Kraljevina)

Datum odluke kojom se upućuje prethodno pitanje:

15. ožujka 2019.

Žalitelj:

Blackrock Investment Management (UK) Limited

Druge stranke u žalbenom postupku:

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

NA UPPER TRIBUNALU

[*omissis*]

(TAX AND CHANCERY CHAMBER)

POVODOM ŽALBE PROTIV ODLUKE FIRST-TIER TRIBUNALA

(TAX CHAMBER)

[*omissis*]

IZMEĐU

BLACKROCK INVESTMENT MANAGEMENT (UK) LIMITED

žalitelj

-i-

COMMISSIONERS FOR HER MAJESTY'S REVENUE AND CUSTOMS

druge stranke u žalbenom postupku

RJEŠENJE

[*omissis*]

ODLUČENO JE:

1. Pitanje iz priloga bez odgode se upućuje Sudu Europske unije radi donošenja prethodne odluke u skladu s člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. [**orig. str. 2.**]
2. Postupak u ovoj stvari prekinut će se do donošenja presude navedenog Suda o pitanju ili dok se ne odluči drukčije.

PRILOG

ZAHTEJ ZA PRETHODNU ODLUKU SUDA EUROPSKE UNIJE

A. UVOD

1. Ovim zahtjevom, Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Viši sud, Odjel za poreze i *Chancery*, Ujedinjena Kraljevina, u daljnjem tekstu: **sud**) upućuje Sudu Europske unije (u daljnjem tekstu: **Sud EU-a**) pitanje o primjeni članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL 2006., L 347, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 1., str. 120.) (u daljnjem tekstu: **Direktiva o PDV-u**). Prema članku 135. stavku 1. točki (g), od poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: **PDV**) izuzima se upravljanje posebnim investicijskim fondovima (u daljnjem tekstu: **PIF**) (u daljnjem tekstu: **izuzeće upravljanja fondovima**).
2. Žalitelj (u daljnjem tekstu: društvo **BlackRock**) reprezentativni je član PDV-grupe koja uključuje više društava koja se bave upravljanjem fondovima. Druge stranke u žalbenom postupku su Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Porezna i carinska uprava, u daljnjem tekstu: **Uprava**), nacionalno porezno tijelo nadležno za PDV u Ujedinjenoj Kraljevini.
3. Društvu BlackRock usluge pruža društvo BlackRock Financial Management Inc (u daljnjem tekstu: **BFMI**), društvo osnovano u skladu s američkim pravom iz iste poslovne grupe. Društvo BlackRock koristi se tim uslugama prilikom upravljanja PIF-ovima i drugim investicijskim fondovima (u daljnjem tekstu: fondovi koji nisu **PIF-ovi**). Nesporno je da isporuku predstavlja jedinstvena isporuka usluga koju je društvo Blackrock primilo od društva BFMI.
4. Općenito pitanje pred sudom koji je uputio zahtjev je treba li i u kojoj mjeri društvo BlackRock obračunati PDV u skladu s mehanizmom obrnutog oporezivanja isporuke tih usluga. To pitanje ovisi o tumačenju i primjeni izuzeća upravljanja fondovima. [**orig. str. 3.**]

5. Sud (i First-tier Tribunal (Prvostupanjski sud), u prvom stupnju) zaključili su da primljene usluge predstavljaju isporuke „upravljanja” u skladu sa značenjem tog pojma u članku 135. stavku 1. točki (g) (u daljnjem tekstu: **usluge upravljanja**).
6. Prethodno pitanje upućeno Sudu EU-a, detaljno izloženo u odjeljku G u nastavku, je treba li, u smislu članka 135. stavka 1. točke (g), naknada koju je društvo BlackRock platilo za usluge upravljanja, biti raspodijeljena na način da odražava u kojoj *mjeri* su te usluge korištene u upravljanju PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi. Ako naknadu treba raspodijeliti, usluge upravljanja bile bi izuzete u mjeri u kojoj su korištene u upravljanju PIF-ovima. Međutim, ako takva podjela nije dopuštena, potrebne su smjernice Suda EU-a o tome kako u postojećim okolnostima utvrditi primjenu (ili neprimjenu) izuzeća upravljanja fondovima.

B. ČINJENIČNI OKVIR

7. Utvrđene su sljedeće činjenice:
  - a. U društvu BlackRock, za upravljanje fondovima odgovorni su upravitelji portfelja. Upravljanje portfeljem obuhvaća analizu, odlučivanje, provedbu trgovanja, namiru poslije trgovanja i poravnanje.
  - b. Usluge upravljanja pružaju se putem softverske platforme nazvane Aladdin i sastoje se od kombinacije hardvera, softvera i ljudskog rada.
  - c. Aladdinove funkcije obuhvaćaju cijeli investicijski ciklus. Upraviteljima portfelja Aladdin općenito pruža analizu i praćenje izvedbe i rizika koji pomažu u donošenju odluka o ulaganju, prati usklađenost s propisima i omogućuje upraviteljima portfelja da donesu odluke o trgovanju.
  - d. Društvo BlackRock upravlja nizom različitih fondova, od kojih su neki PIF-ovi, a neki su fondovi koji nisu PIF-ovi.
  - e. Društvo BlackRock koristi usluge upravljanja radi upravljanja i PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi.
  - f. Većina fondova kojima trenutačno upravlja društvo BlackRock koristeći se uslugama upravljanja fondovi su koji nisu PIF-ovi, kako u brojčanom pogledu tako i u pogledu vrijednosti imovine kojom se upravlja.
  - g. Društvo BFMI pruža usluge upravljanja i drugim (treće osobe) upraviteljima fondova, od kojih neki upravljaju uglavnom PIF-ovima. **[orig. str. 4.]**

C. RELEVANTNO PRAVO UNIJE

8. Članak 131. Direktive o PDV-u propisuje:

„Izuzeća predviđena u poglavljima 2. do 9. primjenjuju se bez dovođenja u pitanje ostalih odredaba Zajednice i u skladu s uvjetima koje države članice utvrđuju u svrhu osiguranja ispravne i izravne primjene tih izuzeća i sprečavanja eventualne utaje, izbjegavanja ili zloporabe.”

9. Člankom 135. stavkom 1. Direktive o PDV-u, u dijelu koji je relevantan, propisano je:

„1. Države članice obvezne su izuzeti sljedeće transakcije:

[...]

(g) upravljanje posebnim investicijskim fondovima kako su ih definirale države članice...”

D. RELEVANTNO NACIONALNO PRAVO

10. Člankom 31. stavkom 1. Value Added Tax Acta 1994 (Zakon o porezu na dodanu vrijednost iz 1994., u daljnjem tekstu: VATA), u dijelu koji je relevantan, propisano je:

„1. isporuke robe i pružanje usluga izuzeti su ako odgovaraju aktualnom opisu u Prilogu 9...”

11. Prilog 9. VATA-i, u stavku 9. grupi 5. „upravljanje” uključuje popis specificiranih investicijskih subjekata i vrsta fondova koje Ujedinjena Kraljevina smatra posebnim investicijskim fondovima.

E. STAJALIŠTA STRANAKA

(1) Stajalište društva BlackRock je sljedeće:

12. Je li podjela moguća, ovisi o pravilnom tumačenju članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive o PDV-u. **[orig. str. 5.]**
13. Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se izuzeća u Direktivi o PDV-u trebaju usko tumačiti, ali ne na način da se izuzeća liše željenog učinka: predmet C-91/12, Skatteverket protiv PFC Clinic AB, ECLI:EU:C:2013:198, točka 23.
14. Pri tumačenju članka 135. stavka 1. točke (g), relevantnu odredbu treba tumačiti „osobito vodeći računa o *ratio legis* izuzeća koje predviđa”: predmet C-169/04, Abbey National pic protiv Customs & Excise Commissioners, ECLI:EU:C:2006:289, točka 59. (u daljnjem tekstu: **presuda Abbey National**).
15. Sud EU-a već je dao detaljnije smjernice u pogledu *cilja* izuzeća upravljanja fondovima:

- a. PIF-ovi su kolektivni investicijski sustavi pogodni za ulaganja malih ulagača. Cilj izuzeća upravljanja fondovima je da olakša ulaganja malim ulagačima i osigura da je sustav PDV-a porezno neutralan kako u odnosu na izravno ulaganje u vrijednosne papire tako i u odnosu na ulaganje putem posredničkih subjekata za zajedničko ulaganje: presuda Abbey National, točka 62.
  - b. Iz načela porezne neutralnosti proizlazi da gospodarski subjekti mogu odabrati organizacijski model koji im najbolje odgovara sa strogo komercijalnog stajališta, a da se pritom ne izlažu riziku da će njihove transakcije biti izuzete od primjene izuzeća upravljanja fondovima: presuda Abbey National, točka 68. i predmet C-275/11, GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation mbH protiv Finanzamt Bayreuth, ECLI:EU:C:2013:141, točka 31.
  - c. Izuzeće upravljanja fondovima definirano je prema naravi pruženih usluga, a ne s obzirom na pružatelja ili primatelja usluga: presuda Abbey National, točka 66.
16. Cilj izuzeća upravljanja fondovima može se postići samo putem raspodjele.
17. Ako se ne primijeni raspodjela, cilj izuzeća ne može se postići iz sljedećih razloga:
- a. Primjena izuzeća je arbitrarna, određena prema kombinaciji fondova kojima upravljaju primatelji usluga. Usluge upravljanja isključene su iz izuzeća samo iz razloga što su primatelji usluga [**orig. str. 6.**] organizirali rad tako da upravljaju i PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi, iako je Sud EU-a izričito utvrdio da se ne smije tako organizirati (vidjeti točku 15. (b) ovog zahtjeva).
  - b. Izuzeće se ograničava s obzirom na primatelja usluga, a ne na uporabu usluga, čime dolazi do narušavanja tržišnog natjecanja. Ponovno, Sud EU-a izričito je odbio pokušaje da se na ovaj način ograniči izuzeće (vidjeti točku 15. (c) ovog zahtjeva).
  - c. Došlo bi do proizvoljnih rezultata za druge upravitelje fondova i ulagače. Primjerice, jedinstvena isporuka usluga mogla bi uzastopno podlijetati izuzeću ili oporezivanju po redovnoj stopi (i obrnuto) ovisno o promjeni obujma i vrijednosti PIF-ova i fondova koji nisu PIF-ovi, kojima upravlja primatelj tih usluga. Nadalje, upravitelji fondova mogli bi podešavati svoje korporativne i organizacijske strukture da bi omogućili fondovima koji nisu PIF-ovi da ostvare pogodnosti izuzeća, upravljajući fondovima koji nisu PIF-ovi unutar istog subjekta koji upravlja PIF-ovima.
18. Štoviše, raspodjela u odnosu na uporabu nije inovativni pojam u Direktivi o PDV-u. Doista, Sud EU-a već je prepoznao da raspodjela može biti potrebna kako bi izuzeće podjele troškova iz članka 132. stavka 1. točke (f) postiglo učinak:

predmet C-274/15, EK protiv Velikog Vojvodstva Luksemburg, ECLI:EU:C:2017:333 (u daljnjem tekstu: presuda **Luksemburg**).

19. Izuzeće podjele troškova iz članka 132. stavka 1. točke (f) ovisi o uslugama koje je nezavisna grupa osoba (u daljnjem tekstu: **NGO**) isporučila svojim članovima koje su „izravno potrebne” za obavljanje aktivnosti člana koja nije gospodarska aktivnost ili za njezine isporuke koje su izuzete od PDV-a. U okolnostima kada član prima isporuku usluga od NGO-a koje koristi za gospodarsku i negospodarsku aktivnost koju obavlja ili da bi izvršio i oporezive isporuke i isporuke izuzete od oporezivanja (kao što su izdaci za režijske troškove), Sud EU-a predložio je da se naknada koju član plaća NGO-u treba raspodijeliti, s tim da se izuzeće primijeni na način koji odražava koliko su usluge isporučene članu „izravno potrebne” za obavljanje njegove neoporezive aktivnosti: presuda Luksemburg, točke 53. i 54.
20. Konačno, valja primijetiti da se u ovom slučaju ne radi o izdvajanju jednog elementa složene usluge i primijeni različite stope na taj element. Prihvaćeno je da se na taj način [**orig. str. 7.**] (općenito) ne bi odražavala komercijalna stvarnost i time bi se onemogućilo ispravno funkcioniranje sustava PDV-a: C-463/16, Stadion Amsterdam protiv Staatssecretaris van Financien, ECLI:EU:C:2018:22, točka 22. U konkretnom slučaju raspodjela odražava komercijalnu stvarnost i promiče stvarnu komercijalnu podjelu rada i resursa.

(2) Stajalište Uprave

21. Jedinствена složena usluga, koja se pretežito koristi u oporezivom upravljanju fondovima koji nisu PIF-ovi, ne može se raspodijeliti. Točnije, ona je u cijelosti oporeziva.
22. Opće pravilo je da se jedinствена porezna stopa treba primijeniti na jedinствену složenu uslugu. Jedine iznimke od tog pravila su kada je u zakonodavstvu Unije izričito navedeno da se primjenjuje različiti tretman – vidjeti predmet C-251/05 Talacre Beach u vezi s nultom stopom i predmet C-94/09 Komisija protiv Francuske, u vezi s uvjetima pod kojima država članica može primijeniti sniženu stopu za određene aktivnosti.
23. Bilo bi suprotno dosadašnjoj sudskoj praksi Suda EU-a ako bi se dozvolila podjela u slučaju kad se jedinствена usluga koristi za dva cilja. U predmetu C-463/16 Stadion Amsterdam, Sud EU-a nedavno je utvrdio da jedinствену uslugu koju čine dva različita elementa treba oporezivati samo po stopi PDV-a primjenjivoj na tu jedinствену uslugu, određenoj na temelju obveze PDV-a glavnog elementa. Tome je tako čak i ako bi jedan od dvaju elementa podlijegao sniženoj stopi PDV-a da je bio odvojeno isporučen.
24. Također bi bilo suprotno sudskoj praksi u pogledu složenih usluga ako bi se dozvolila podjela u slučaju kad se jedinствена usluga koristi za dva cilja. Dva elementa mogu se smatrati jedinственом uslugom samo ako se takvom čine

promatrani s gospodarskog gledišta i ako bi razdvajanje elemenata bilo neprirodno. Nema svrhe utvrditi da se radi o jedinstvenoj usluzi s gospodarskog gledišta, ali svejedno raspodjelom razdvojiti naknadu. Time bi se riskiralo narušavanje funkcioniranja sustava PDV-a. [orig. str. 8.]

25. Nadalje, kada bi se u postojećim okolnostima dopustila raspodjela, to bi dovelo do praktičnih problema. Ako bi se raspodjela temeljila na imovini kojom upravljaju fondovi kojima upravlja društvo BlackRock, tada bi se obveza isporuke kontinuirano mijenjala ovisno o vrijednosti PIF-ova i fondova koji nisu PIF-ovi kojima upravlja.
26. Analiza poreznih tijela Ujedinjene Kraljevine nije u suprotnosti s načelom porezne neutralnosti, koje načelo tumačenja ne smije isključiti opće načelo prava o PDV-u da jedinstvena usluga ima jedinstveni tretman u pogledu PDV-a. Doista, uvijek kad se radi o jedinstvenoj složenoj usluzi, primjena oporezivanja PDV-om glavnog elementa na cijelu uslugu dovodi do različitog oporezivanja PDV-om za sporedni element nego u slučaju da je taj element bio isporučen odvojeno. Međutim to je učinak doktrine jedinstvene složene usluge – vidjeti predmet C-117/11 Purple Parking/Airparks.
27. Analiza poreznih tijela Ujedinjene Kraljevine nije izmijenjena presudom Suda EU-a u predmetu C-274/15 Komisija protiv Luksemburga. U tom predmetu radilo se o prekršajnom postupku koji se odnosio na izuzeće u slučaju grupe za podjelu troškova iz članka 132. stavka 1. točke (f) Direktive o PDV-u, a ne o zahtjevu za prethodnu odluku u pogledu konkretnih činjenica u glavnom postupku pred nacionalnim sudovima. Sud EU-a nigdje u presudi nije naveo da se radilo o jedinstvenoj usluzi od strane grupe za podjelu troškova niti je sugerirao da naknada za tu jedinstvenu uslugu treba biti raspodijeljena na temelju uporabe.

F. OBRAZLOŽENJE ZAHTJEVA

28. U **Prilozima 1. i 2.** ovog zahtjeva priložene su odluke suda koji je uputio zahtjev (Upper Tribunal) (Viši sud) od 20. prosinca 2018. i First-tier Tribunal (Prvostupanjski sud) od 15. kolovoza 2017.
29. Sud koji je uputio zahtjev primjećuje da, iako je opće načelo da jedinstvenu složenu uslugu treba oporezivati po jedinstvenoj stopi, to načelo u ovom slučaju nije, samo po sebi, odlučujuće. Pitanje koje se postavlja nije mogu li se različite stope primijeniti na odvojene elemente jedinstvene složene usluge. Umjesto toga, postavlja se pitanje tumačenja samog članka 135. stavka 1. točke (g): treba li ga tumačiti na način da traži raspodjelu naknade za jedinstvenu uslugu na temelju uporabe. [orig. str. 9.]
30. U presudi Luksemburg, čini se da je Sud EU-a ukazao da bi prilikom primjene članka 132. stavka 1. točke (f) Direktive o PDV-u pružanje jedinstvene usluge trebalo podijeliti na elemente koji bi bili izuzeti i one koji bi bili oporezivani. Ako je Sud EU-a prihvatio raspodjelu utemeljenu na uporabi da bi utvrdio područje

primjene jednog izuzeća, on mora biti otvoren argumentu da je takvu raspodjelu moguće primijeniti na druga izuzeća, posebno ona koja ovise o uporabi određene isporuke usluga.

31. Međutim, presuda Luksemburg ne daje jasne smjerokaze u ovom predmetu. Stajališta koja je iznio Sud EU-a u pogledu raspodjele u odnosu na izuzeće u slučaju podjele troškova izgleda da se temelje na razlozima praktičnosti, a ne na načelu ili cilju.
32. Ukratko, sud koji je uputio zahtjev zaključio je da se može tvrditi da, pravilnim tumačenjem, članak 135. stavak 1. točka (g) dopušta raspodjelu naknade za jedinstvenu uslugu upravljanja prema tome uporabljaju li se te usluge za upravljanje PIF-ovima ili fondovima koji nisu PIF-ovi. Međutim, isto tako se može tvrditi da se takva raspodjela ne može primijeniti i da se jedinstvena usluga treba oporezivati prema prevladavajućoj ili glavnoj uporabi.
33. Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da, u okolnostima kad se usluge koriste za upravljanje PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi, on ne može s potpunom sigurnošću odrediti ispravan pristup tumačenju članka 135. stavka 1. točke (g) i da nije *acte clair* te da je rješavanje pitanja tog tumačenja nužno radi donošenja odluke u glavnom postupku.

G. PRETHODNO PITANJE

34. Stoga sud koji je uputio zahtjev traži prethodnu odluku Suda EU-a o sljedećem pitanju:

Prema pravilnom tumačenju članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive Vijeća 2006/112/EZ, ako je jedinstvena isporuka usluga upravljanja u smislu tog članka obavljena od strane trećih pružatelja upravitelju fonda i ako ju je upravitelj fonda uporabio kod upravljanja posebnim investicijskim **[orig. str. 10.]** fondovima (PIF-ovima) i upravljanju drugim fondovima koji nisu posebni investicijski fondovi (fondovi koji nisu PIF-ovi):

- (a) treba li ta jedinstvena usluga biti oporezivana jedinstvenom poreznom stopom? Ako je tako, kako odrediti tu jedinstvenu stopu? ili
- (b) treba li naknadu za tu jedinstvenu uslugu raspodijeliti u skladu s uporabom usluga upravljanja (primjerice, u odnosu na iznos sredstava kojima se upravlja u PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi) kako bi se dio jedinstvene usluge izuzeo od oporezivanja, a dio oporezivao?

[omissis]

Dana 15. ožujka 2019.